

Sygn. akt VIII U 2248/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 roku w Lublinie

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o opłatę dodatkową

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 24 października 2014 roku znak (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, iż J. P. nie ma obowiązku zapłaty dodatkowej opłaty w kwocie 1190,51 zł (jeden tysiąc sto dziewięćdziesiąt złotych pięćdziesiąt jeden groszy).

Sygn. akt VIII U 2248/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wymierzył płatnikowi J. P. dodatkową opłatę w łącznej wysokości 1 190,51 złotych, na którą składały się kwota 796,39 złotych, co stanowi 20,00% nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od lutego 2014 roku do lipca 2014 roku według numerów zakresów deklaracji od 01 do 39, kwota 327,99 złotych, co stanowi 20,00% nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2014 roku do lipca 2014 roku według numerów zakresów deklaracji od 01 do 39 oraz kwota 66,13 złotych, co stanowi 20,00% nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lutego 2014 roku do lipca 2014 roku według numerów zakresów deklaracji od 01 do 39.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż przedmiotową decyzję wydano uwzględniając całokształt materiału dowodowego, w tym okres uchylania się od uregulowania należności, wysokość zadłużenia oraz brak skutecznych działań zmierzających do jego likwidacji (decyzja k. 19 a.u.).

W odwołaniu od tej decyzji J. P., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...), domagał się zmiany zaskarżonej decyzji. Wywodził, iż nie uchylał się od obowiązku uiszczania składek, a opóźnienia w ich opłacaniu były spowodowane trudną ciężką finansową, która uniemożliwiła mu regularne opłacanie składek, a opłata dodatkowa może tylko i wyłącznie tą sytuację pogorszyć. Podniósł również, iż w chwili obecnej udało mu się zdobyć niezbędne środki finansowe i spłacić całość zaległości względem ZUS (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3-3v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

J. P. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą (...) od dnia 1 października 2013 roku. Przedmiotem wymienionej działalności jest sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki (wpis do (...) k. 5 a.u.). Wnioskodawca zajmuje się zaopatrywaniem sklepów zoologicznych w artykuły zoologiczne. Działalność zaczynał nie mając żadnych środków finansowych. Z dniem 31 grudnia 2013 roku wnioskodawca zakończył współpracę z firmą, która zaopatrywała go dotychczas w artykuły zoologiczne i od 1 stycznia 2014 roku zawarł umowę z inną firmą na mniej korzystnych warunkach niż poprzednio. Wcześniej płacił za towar dopiero wówczas, jak sam go sprzedał klientowi. Natomiast od stycznia 2014 roku musiał płacić za towar z góry.

W okresie od stycznia do września 2014 roku wnioskodawca osiągał przychody z działalności gospodarczej, ale przeznaczał je na zakup towarów i paliwa, opłatę za telefon, tak że za ten cały okres dochód wyniósł tylko 1679,33 zł (k. 15 a.s.). Wnioskodawca gdyby zapłacił składki do ZUS, nie miałby pieniędzy na towar. Miał świadomość, że musi płacić składki do ZUS, płacił je wcześniej. Natomiast w okresie luty–lipiec 2014 roku nie zapłacił składek, ponieważ przeznaczył pieniądze na towar, bo w innym przypadku musiałby zamknąć firmę. Żona wnioskodawcy wzięła kredyt w banku na spłatę zadłużenia w ZUS z tytułu składek i w dniu 1 grudnia 2014 roku wnioskodawca uregulował zaległości z tytułu składek za okres od lutego 2014 roku do lipca 2014 roku. Na dzień 8 czerwca 2015 roku wnioskodawca zalegał ze składkami za listopad 2014 roku, oraz za okres od lutego do kwietnia 2015 roku (pismo ZUS z 8 czerwca 2015 roku k. 18 a.s.). W ciągu dwóch miesięcy wnioskodawca ma zamiar być na bieżąco ze składkami, bo działalność przynosi coraz wyższe dochody.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzone w aktach sądowych i ubezpieczeniowych oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy J. P. (k. 12-12v, 17v, 19-19v a.s.).

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone dokumenty, gdyż nie budziły one wątpliwości Sądu oraz nie zostały zakwestionowane przez strony. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania wnioskodawcy, gdyż są jasne, logiczne oraz zgodne z wnioskami płynącymi z analizy przedłożonych przez niego w toku postępowania sądowego dokumentów.

Odwołanie wnioskodawcy J. P. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121 j.t.) w razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości Zakład może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę do wysokości 100% nieopłaconych składek. Od decyzji w sprawie wymierzenia dodatkowej opłaty przysługuje odwołanie do sądu według zasad określonych w art. 83.

Zgodnie z dyspozycją art. 83 powołanej ustawy od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, a wnosi się je na piśmie do jednostki organizacyjnej Zakładu, która wydała decyzję.

Jak zauważył to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 maja 2004 roku, II UK 403/03, OSNP 2005/3/44, decyzja wymierzająca płatnikowi składek dodatkową opłatę na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) podlega kontroli sądowej nie tylko pod względem jej formalnej poprawności, ale także merytorycznej zasadności i celowości. Z powyższego orzeczenia wynika zatem, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji wymierzającej opłatę dodatkową Sąd Ubezpieczeń Społecznych bada nie tylko formalne przesłanki wymierzenia opłaty, ale również zasadność jej wymierzenia oraz jej wysokość (por. również: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 stycznia 2000 roku, sygn. akt III Aua 831/99, OSA 2000/6/24).

Należy zauważyć, iż celem opłaty dodatkowej jest zdyscyplinowanie płatników składek na ubezpieczenie społeczne do wykonania w sposób należyty ciążącego na nich obowiązku - w postaci opłacania składek na ubezpieczenia społeczne

w pełnej wysokości. Nie jest nim natomiast rekompensata wyrównująca straty Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynikające z braku prawidłowego, czyli zgodnego z ustawą opłacania składek. Taką funkcję spełniają bowiem odsetki. Opłata dodatkowa stanowi natomiast *sui generis* sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku opłacania składek. Jej zastosowanie jest celowe tylko w przypadku, gdy należy lub można przewidywać, iż spełni ona lub może spełnić cel dyscyplinujący. To jest zaś ściśle powiązane z przyczynami, jakie leżały u podstaw powstania zaległości w opłacaniu składek bądź też opłacenia ich w zaniżonej wysokości. Te przyczyny mogą być zależne bądź też niezależne od płatnika, zawinione przez niego lub niezawinione.

Nie ulega wątpliwości, iż w inny sposób powinien być potraktowany płatnik, który opóźnia się z wykonaniem obowiązku opłacania składek pomimo dobrej kondycji ekonomicznej, a inaczej taki, który ma trudności finansowe. Przy stosowaniu opłaty dodatkowej powinien być wzięty pod uwagę także dotychczasowy stosunek płatnika do obowiązku opłacania składek. Celem wprowadzenia art. 24 ust. 1 wyżej wskazywanej ustawy było bowiem wymierzenie „kary dyscyplinującej” tym płatnikom, którzy mogą, jednakże z przyczyn przez siebie zawinionych nie dopełniają obowiązku opłacenia składek. Zwolnienie z obowiązku uiszczenia opłaty dodatkowej lub wymierzenie jej w zmniejszonej wysokości wymaga indywidualnego potraktowania każdego przypadku (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004 roku, sygn. akt II UK 403/03, OSNP 2005/3/44; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 lutego 2003 roku, sygn. akt I AUa 334/02, Pr. Pracy 2004/4/39, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 grudnia 2012 roku, sygn. akt III AUa 1043/12).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie dokonał wnikliwej oceny przyczyn, z jakich odwołujący się J. P. pozostawał w zwłoce z opłacaniem składek. Należy zwrócić uwagę, iż w początkowym etapie działalności firmy wnioskodawcy wszystkie składki były opłacane przez niego terminowo i w pełnej wysokości. Tym samym wnioskodawcy nie można zarzucić złej woli. Z związku z ciężką sytuacją finansową firmy, wynikającą z braku dochodu z działalności gospodarczej, a więc z przyczyn obiektywnych wnioskodawca nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku opłacenia składek za okres luty – lipiec 2014 roku. W okresie od stycznia do września 2014 roku wnioskodawca osiągał przychody z działalności gospodarczej, ale przeznaczał je na zakup towarów i paliwa, opłatę za telefon, tak że za ten cały okres dochód wyniósł tylko 1679,33 zł. W związku z tym w okresie luty–lipiec 2014 roku nie zapłacił składek, ponieważ przeznaczył pieniądze na towar, bo w innym przypadku musiałyby zamknąć firmę. Trudno więc w zachowaniu wnioskodawcy dopatrzeć się cech uporczywości w zaleganiu z zapłatą należności z tytułu składek. Jej powstanie nie nastąpiło na skutek celowego zachowania wnioskodawcy, ale na skutek kumulacji niekorzystnych okoliczności, które pozbawiły wnioskodawcę możliwości należytego spełnienia ciężącego na nim obowiązku. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż wnioskodawca już w dniu 1 grudnia 2014 roku uregulował zadłużenie z tytułu składek za okres luty – lipiec 2014 rok. W tym celu jego żona zaciągnęła kredyt w banku.

W związku z powyższym należy uznać, iż w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy wymierzenie opłaty dodatkowej nie spełni swojej funkcji dyscyplinującej płatnika, a jedynie pogłębi jego kryzys finansowy, dlatego Sąd Okręgowy uznał, iż J. P. nie ma obowiązku uiszczenia opłaty dodatkowej w łącznej kwocie 1 190,51 złotych.

Mając powyższe na uwadze oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.